

Editorial

Odvaha ke svobodě v právu

Odvaha ke svobodě je název nejnovější knihy rozhovorů s profesorem Janem Sokolem, českým filosofem a křesťanským myslitelem, organizátorem vědy, děkanem fakulty, kandidátem na úřad prezidenta republiky, od jehož odchodu na věčnost uplyne 16. února 2022 jeden rok. Na závěr tohoto čísla Revue vychází recenze výše uvedené knihy, jejíž název jsme si vypůjčili pro tento Editorial a vzhledem k zaměření našeho časopisu začílili na právo.

Odvaha ke svobodě je v právu nutná, a to jak v právu církevním, tak civilním (světském). A to ve všech stádiích: při úvahách o právu, vyučování a literární činnosti, při tvorbě práva, jeho výkladu i aplikaci. A také v tom, že právo a spravedlnost, která dělá právo tím, čím je, a svobodu jejich výkonu je třeba odvážně a stále hájit slovem, písmem, a v případech těch, kdo věří v Boha, také modlitbou. Ta je vždycky potřebná. Poznali jsme to na podzim 2021, kdy se jistě desetitisíce a možná statisíce lidí u nás modlilo za prosazení principů ústavního práva při jmenování nové vlády. A podařilo se. Můžeme žertem říci, že takový státní statistický úřad se v tomto případě nesnažil a naštěstí ani nemohl snažit uplatnit své sčítací metody.

Jako první v tomto čísle Revue otiskujeme článek Jurije Popoviče, z Řeckokatolické teologické fakulty Prešovské univerzity na území Metropolitní řeckokatolické církve na Slovensku. Máme radost, že autor použil angličtiny, aby si myšlenky v článku uplatněné mohl přechítit větší počet lidí na světě. Není to první článek, který v našem časopise vychází anglicky. Děkujeme všem, kteří již takové články poslali, a těšíme se na ty, které nám poslány budou.

Dr. Popovič se narodil na předkarpatské Ukrajině, tj. v té části Ukrajiny, která před válkou byla jednou ze zemí tvořících tehdejší Československo. Její úřední název zněl Podkarpatská Rus až do vynuceného postoupení tohoto území sovětským spojencům v létě 1945. Dodnes jsme zvyklí u nás tento tradiční název

užívat, jak je vidět z mnoha názvů diplomových prací na naší právnické fakultě. Z Podkarpatské Rusi to není do Prešova daleko.

Mám na autora docela pěknou osobní vzpomínku z významného setkání, jakým je vždy sympozium kanonického práva ve Spiši na Slovensku. Událo se to na konci srpna 2014. Seděli jsme vedle sebe jako posluchači jedné z přednášek našich světových kanonistických autorit, týkající se tajů soudního řízení o prohlášení manželství za nulitní. Dr. Popovič mně jen tak mimochodem bez emocí sdělil, že Rusko právě napadlo Ukrajinu. Ta vzpomínka je dnes velmi aktuální. Nezbyvá nám i celému světu než přát Ukrajině, aby se s podporou mezinárodního práva a mezinárodního společenství útokům na své území v posledních měsících evidentně hrozících ubránila a vždy ji všemi vhodnými prostředky podporovat. A také se za Ukrajinu modlit.

Článek J. Popoviče popisuje aktuální téma jmenování farářů podle Kodexu kánonů východních církví (CCEO). Při četbě dobře pedagogicky zpracovaných textů vystupuje do popředí jasnost právních ustanovení. Tak je tomu i v případě autorova článku. Je třeba, aby ti, kdo aplikují kanonické právo, dbali znění zákona i jeho smyslu a tím vytvářeli stabilitu nejen pro faráře, ale i jejich farniky.

Máme radost, že do tohoto čísla časopisu přispěl článkem profesor Michal Skřejpek z pražské právnické fakulty, přední evropský právní romanista. Zabývá se v něm jednostrannými sliby v antickém Římě. Zpracování historie bývá i zrcadlem pro současnost. V té se někdy zdá, že slovo *slib* ztratilo na posvátnosti, ať už jde o život veřejný nebo soukromý. Poslední měsíce dávají v naší zemi ve veřejném životě naději na změnu.¹ A tak mějme odvalu plnit, co jsme slíbili, ať už jde o slib manželský, slib své vlasti, národu, církvi a Bohu.

Profesor Ján Duda z právnické fakulty v Bratislavě je od počátku 90. let minulého století, kdy začal organizovat spišské sympozium kanonického práva, jednu z největších kanonistických konferencí na světě, až dosud znám svou odvahou pravdivě pojmenovávat různé aspekty církevního života. Ve své analýze v *Revue* se věnuje teologickým a právním aspektům Biskupské synody svolané papežem Františkem na léta 2021–2023 a zamýšlí se nad synodalitou dnes a v budoucnu.

¹ *Adventní událost*, in: Zrcadlo církve, Aktuality Společnosti pro církevní právo Praha–Brno–Olomouc–Stříbro–České Budějovice, č. 12/2021/1, <http://spcp.univ.cuni.cz/ZRCADLO_2021.12.1.pdf>.

Články doc. Radima Seltenreicha bývají vždy příslibem poutavého slohu. Nejinak je tomu i nyní v pojednání o Hugo Grotiovi jako o *křesťanském* mysliteli. Grotius je nejen zakladatelem mezinárodního práva, ale i významným teologem, který se svým dílem snažil překonat zuřící Třicetiletou válku a všechny války poukazem na principy přirozeného práva platné za každých okolností, a sjednotit konfesní přístupy v celé církvi.

A ještě bych rád upozornil na článek v naší rubrice Portréty. Tentokrát se týká kněze ThDr. Antonína Mandla, představitele Katolické akce v pražské arcidiecézi po roce 1945, odsouzeného po krutém mučení komunisty k 25 letům těžkého žaláře.

Nakonec radostná zpráva: v těchto dnech vychází kniha prof. Jiřího Rajmunda Tretery *Ukončete návštěvy, dveře se zavírají aneb Osmnáct balad a romancí z nemocničních sálů a předsálí*. Je třetím svazkem Knižnice církevního a konfesního práva, kterou vydává Společnost pro církevní právo.

15. ledna 2022

Záboj Horák, zástupce šéfredaktora

20. prosinec 2021, Právnická fakulta Univerzity Karlovy: Prof. Jiří Rajmund Tretera přednáší o dějinách církevního práva pro posluchače nového povinného předmětu *Vývoj velkých právních systémů*.

20th December 2021, Faculty of Law, Charles University: Professor Jiří Rajmund Tretera gives lecture on history of canon law for students of the new compulsory subject *Development of Large Legal Systems*.

Foto Zábaj Horák

Editorial

Courage to Freedom in Law

Courage to Freedom is the title of the latest book of interviews with Professor Jan Sokol, Czech philosopher and Christian thinker, organizer of science, dean of the faculty, candidate for the office of the President of the Republic, from whose departure for eternity will be one year on 16th February 2022. This issue concludes with a review of the above-mentioned book, the title of which we have borrowed for this Editorial and, given the focus of our journal, targeted at law.

The courage to be free is necessary in law, both church law and civil (secular) law. At all stages: in reflection on law, in teaching and writing, in the making of law, its interpretation and application. And it is also necessary because law and the justice, that makes law what it is, and the freedom to exercise them, must be courageously and constantly defended verbally, in writing, and, in the case of those who believe in God, in prayer. The latter is always needed. We saw this in the fall of 2021, when surely tens of thousands, and perhaps hundreds of thousands, of people in our country prayed for the enforcement of the principles of constitutional law in the appointment of a new government. And they succeeded. We can jokingly say that the state statistical office did not, and fortunately could not, try to apply its census methods in this case.

In the first place, this issue of the Review contains an article written by Jurij Popovič from the Greek Catholic Faculty of Theology, University of Prešov, on the territory of the Metropolitan Greek Catholic Church in Slovakia. We are pleased that the author used English so that the ideas applied in the article could be read by a greater number of people worldwide. This is not the first article to be published in English in our journal. We thank all those who have already sent us such articles and look forward to those that will be sent to us.

Dr Popovič was born in Subcarpathian Ukraine, the part of Ukraine that before the war was one of the countries that made up what was then Czechoslovakia. Its official name was Subcarpathian Ruthenia until the forced cession of this territory to the Soviet Allies in the summer of 1945. We are still accustomed to using this traditional name in our country, as can be seen from many of the titles of theses at our faculty. It is not far from Subcarpathian Ruthenia to Prešov.

I have quite a nice personal memory of the author from an important meeting, which is always a symposium of canon law in Spiš, Slovakia. It happened at the end of August 2014. We were sitting next to each other as listeners of one of the lectures of our world canonical authorities, concerning the secrets of the legal proceedings for the annulment of a marriage. Dr Popovič told me casually and without emotion that Russia had just invaded Ukraine. That memory is very topical today. We and the whole world have no choice but to wish Ukraine, with the support of international law and the international community, to resist the attacks on its territory, obviously imminent in recent months, and always to support it by all appropriate means. And to pray for Ukraine.

The article describes the current topic of the appointment of pastors according to the Code of Canons of the Eastern Churches (CCEO). In reading the well-pedagogically crafted text, the clarity of the legal provisions comes to the fore. This is also the case of the author's article. It is necessary for those who apply canon law to be mindful of the wording of the law and its meaning, thereby creating stability not only for parish priests but also for their parishioners.

We are delighted that Professor Michal Skřejpek from the Faculty of Law in Prague, leading European Roman law scholar, has contributed an article to this issue of the journal. He discusses unilateral vows in ancient Rome. The processing of history is also a mirror for the present. Nowadays, it sometimes seems that the word *promise* has lost its sanctity, whether in public or private life. Recent months have given hope for change in our country's public life.¹ So let us have the courage to fulfil what we have promised, whether it is a marriage oath, a promise to our country, to our nation, to our Church and to God.

¹ *Adventní událost [Advent Event]*, in: Zrcadlo církve, Aktuality Společnosti pro církevní právo Praha–Brno–Olomouc–Stříbro–České Budějovice [Church Mirror Newsletter in Czech], no. 12/2021/1, <http://spcp.prf.cuni.cz/ZRCADLO_2021.12.1.pdf>.

Professor Ján Duda from the Faculty of Law in Bratislava, Slovakia, has been known for his courage to truthfully name various aspects of Church life since the early 1990s, when he began organizing the Spiš Symposium on Canon Law, one of the largest canon law conferences in the world. In his analysis in the Review, he discusses the theological and legal aspects of the Synod of Bishops called by Pope Francis for 2021–2023 and reflects on synodality today and in the future.

Articles written by Associate Professor Radim Seltenreich always promise engaging style. This is no different now in his paper on Hugo Grotius as a *Christian* thinker. Grotius is not only the founder of international law, but also an eminent theologian whose work sought to overcome the raging Thirty Years' War and all wars by pointing to the principles of natural law valid under all circumstances, and to unify confessional approaches throughout the Church.

And I would also like to draw your attention to an article in our Portraits section. This time it concerns the priest ThDr. Antonín Mandl, leader of Catholic Action in the Prague Archdiocese after 1945, sentenced to 25 years in prison after cruel torture by the Communists.

Finally, happy news: these days, Professor Jiří Rajmund Tretera's book *End Your Visits, Doors Are Closing, or Eighteen Ballads and Romances from Hospital Halls and Hallways* is published. It is the third volume of the Church and Religion Law Series published by the Church Law Society.

15th January 2022

Záboj Horák, Deputy Editor-in-Chief

20. prosinec 2021: pohled do atria Právnické fakulty Univerzity Karlovy.

20th December 2021: view of the atrium of the Faculty of Law, Charles University.

Foto Zábaj Horák